

ДІАГНОСТИКА І ПРОФІЛАКТИКА ХВОРОБ, ЩО УСКЛАДНЮЮТЬ ПЕРЕБІГ РОДІВ І ПІСЛЯРОДОВУ ІНВОЛЮЦІЮ

- **Роди** - це фізіологічний процес виведення з матки життєздатного плоду (плодів) та навколоплідних оболонок з їх вмістом.

Відбувається цей процес завдяки скороченню м'язів матки (перейм черевного преса (потуги).
Отже, в нормі роди завершуються відділенням посліду.

ЗАТРИМАННЯ ПОСЛІДУ

- Стан, коли послід не відокремився протягом властивого для кожного виду тварин терміну, спеціалісти розглядають як затримання посліду (Retentio placis)

ПРИЧИНИ

- Безпосередніми причинами затримання посліду є недостатня скорочувальна здатність (гіпотонія) або повна відсутність скорочень (атонія) матки, зрощення (спайки) маткової і плодної частин плацент внаслідок патологічних процесів в них.

□ У корів частіше відзначають неповне затримання посліду. З зовнішніх статевих органів виступає значна частина плодових оболонок, звисаючих до скакальних ребрів.

Корови стоять з витягнутою спиною, натужуються, часто приймають позу, характерну для

□ При повному затриманні посліду розпад тканин плаценти дещо затримується і при несвоєчасному діагнозі на четвертий-п'ятий день з матки починається виділення катарально-гнійного ексудату з домішкою крихт фібрину.

Одночасно змінюється загальний стан корів. Ускладненнями затримання посліду у корів можуть бути ендометрит, вагініт, післяродова інфекція, мастити

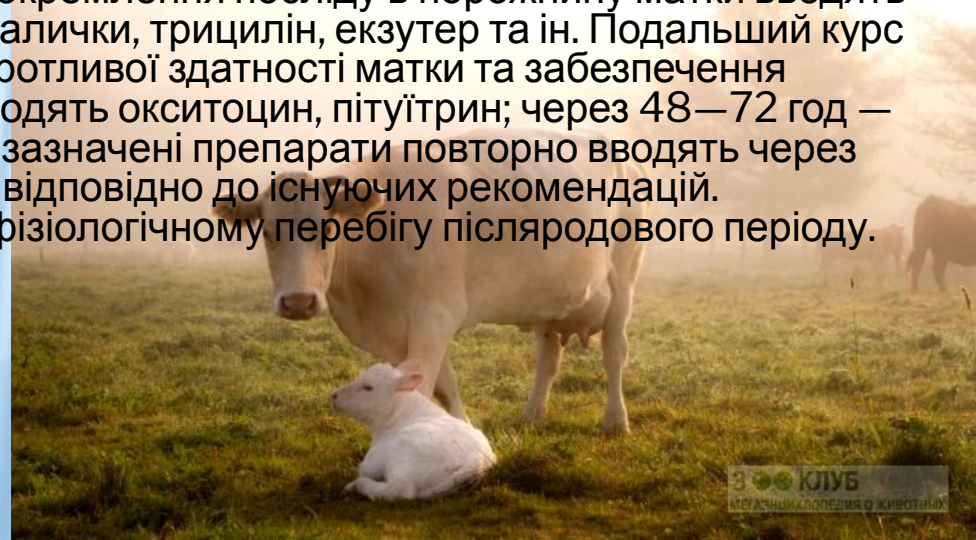

ДІАГНОЗ

- Поставити неважко: із зовнішніх статевих органів виступає червоний або сірочервоний тяж. Поверхня його у корови горбиста (за рахунок плацент). Інколи ззовні видно лише фрагменти сечової і водної оболонок без судин у вигляді плівок сіробілого кольору. За сильно вираженої атонії матки в ній залишаються всі оболонки (можна виявити під час пальпації матки). Плаценту оглядають, пальпують і, за потреби, проводять мікроскопічний і бактеріологічний аналіз.

ЛІКУВАННЯ

В усіх випадках виявлення затримання посліду необхідно провести загальне клінічне обстеження тварини та з'ясувати стан молочної залози. Лікування консервативне й оперативне. Консервативне відокремлення посліду ґрунтується на підсиленні скоротливої функції матки та лізису ворсинок хоріона, що сприяє спонтанному відокремленню посліду. Оперативне (мануальне) відокремлення посліду здійснюють послідовним роз'єднанням котиледонів і карункулів. Операцію проводять в умовах суворого дотримання правил асептики й антисептики. Після повного відокремлення посліду в порожнину матки вводять антимікробні препарати: фуразолідонові палички, трицилін, екзутер та ін. Подальший курс лікування спрямовують на підсилення скоротливої здатності матки та забезпечення антисептики. Тварині через кожні 12 год вводять окситоцин, пітуїтрин; через 48—72 год — карбохолін, а при застосуванні фолікуліну зазначені препарати повторно вводять через 2—3 дні. Антисептичні препарати вводять відповідно до існуючих рекомендацій. Закінченим курс лікування вважають при фізіологічному перебігу післяродового періоду.

ПРОФІЛАКТИКА

Профілактика має важливіше значення, ніж лікування. Одразу після народження теляти, корові випоюють навколоплідні води (у разі, якщо їх збрали), до якого додають 1 кг висівок (грис) та 300—400 г цукру, оскільки міометрій використовує сахарозу як енергетичний матеріал. Із звисаючої частини пуповини, де містяться пупкові судини, рукою стягують максимально кров, що сприяє швидшому відтоку крові з судин ворсинок котиледонів та відокремленню посліду.

□ Зайве молозиво після першого ссання чи випоювання теляті випоюють корові або вводять підшкірно (30–50 мл) при дотриманні. У випадку, коли протягом 3 год на звисаючій частині хоріона не видно свіжовиділених котиледонів, корові застосовують парасакральну блокаду нервів тазового сплетіння за В.І.Завірюхою. Основу профілактики акушерської патології, яка об'єднує хвороби вагітних тварин, патологію родів та ускладнення, становить систематичне проведення акушерської диспансеризації мат худоб.

ПІСЛЯРОДОВИЙ ПАРЕЗ

- Післяродовий парез - дуже важке захворювання. Найчастіше спостерігається при тривалому стійловому утриманні без прогулянок і зайвому годуванні концентратами. **У видокрудинних корів** час отелення сприяють виникненню **післяродового парезу**. Хвороба настає у перші дні після отелення.

- Післяродовий парез характеризується великою кількістю ознак. Спочатку значно зменшується або зовсім пропадає не тільки апетит, а й жуйка, корова починає тремтіти і турбується.

Рис. 87. Положение коровы при послеродовом парезе:
А – тяжелая и Б – легкая (S-образное искривление шеи) формы.

□ Стан тварини досить швидко погіршується, спостерігається хиткість задньої частини тіла, корова починає падати, а при спробі встати, нічого не виходить.

вона лежить з підібраними ногами під живіт, голова і шия витягнуті або ж голова закинута на бік. Кінцівки, роги і вся поверхня тіла холодні, очі сльозяться.

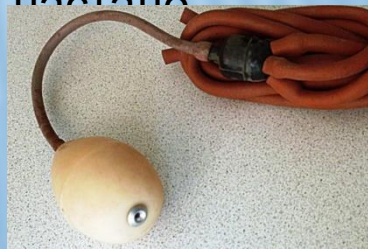
Рис. 18. Послеродовой

ЛІКУВАННЯ

Післяродовий парез можна вилікувати, але для цього необхідно знати і вміти як поводитися з тваринами. Необхідно забезпечувати допомогу хворій корові без всяких зволікань і роздумів, вона полягає в головному в накачуванні повітря у вим'я. Для цього необхідно виправити з під тіла корови все вим'я, підкласти під вим'я широку клейонку або рушник, протерти соски 1% розчином лізолу або спиртом. Потрібно здоїти по кілька цівок з кожного соска, для того, щоб очистити канал соска, а при накачуванні повітря не занести бруд у коров'яче вим'я. Для того, щоб накачати в вим'я повітря потрібно використовувати спеціальний прилад. Накачування повітря необхідно починати з нижніх сосків. Кожен сосок, після накачування, потрібно перев'язати тасьомкою або бинтом, для того, щоб не дати повітрю вийти. Не можна перев'язувати тонкими мотузочками або нитками, тому що вони здатні викликати омертвіння тканин соска. Знімаються пов'язки з сосків не пізніше ніж через 1-2 години, коли було проведено вдування повітря, якщо корова встала, тобто одужання настає раніше, то відразу після того, як вона встала.

-
- Застосовують і інші лікувальні заходи одночасно з вдуванням. Все тіло корови, а особливо задня частина, розтирається джгутами соломи або сіна. Розтирання необхідно проводити ґрунтовно. Після того, як розтирання закінчено, корову необхідно тепло вкрити (попоною, ватником, шубою, ковдрою тощо). Підстилка має бути щедрою і сухою.
 - Пряму кишку потрібно звільнити від калу, в неї ввести 3-4 літри мильної теплої води (клізма). Вводять під шкіру розчин кофеїну - 10-20 мл води на 4 мл кофеїну.
 - Застосовують внутрішньовенно 150-250 мл 40% розчину глюкози і 100-200 мл 10% розчину хлористого кальцію.

- При настанні **післяродового парезу** корова не здатна ковтати, через це категорично заборонено через рот вливати ліки. За таких умов ліки потраплять не в шлунок, а в легені, що призведе до загибелі тварини.

Рис. 119. Паралич зада у корови.

-
- Зазвичай вже через 20-30 хвилин помітні поліпшення, якщо проводити своєчасне лікування корови, вона швидко одужує. Після вдування повітря через 1-4 години корова встає і починає прийматися за корм. Починають виділятися сеча і кал, відбувається відновлення жуйки, корова стає досить бадьорою. Приблизно через 4 години, якщо не настає поліпшення, то лікувальні заходи і вдування повітря необхідно повторити. Через 1-2 дні без лікування майже всі корови гинуть.

ПРОФІЛАКТИКА .

- Щоб попередити **післяродовий парез** необхідно за тиждень до пологів щодня давати по 300 грам цукру, при цьому він повинен бути розчинений в 1 літрі води. За 1-1,5 тижнів до пологів потрібно припинити дачу концентрованих кормів. Потрібно давати мінеральні речовини в сухостійний період - трикальційфосфат - 60 г / день, м'ясо-кісткове борошно - 50-100 г / день, кожен день виганяти корів на прогулянку. Усувати протяги .

МЕТРИТ

- Запалення матки, що може перебігати в формі ендометриту (запалення слизової оболонки матки), міометриту (запалення м'язового її шару), периметриту (запалення серозного шару матки) та параметриту (запалення широких маткових зв'язок). Запалення матки у корів частіше спостерігається у вигляді ендометриту, який за перебігом може бути гострим і хронічним, за проявом — клінічно вираженим і субклінічним, а за характером ексудату — катаральним, гнійним, фібринозним, некротичним або гангренозним. Зазначені форми запалення неможливо розглядати окремо, оскільки кожна з них, залежно від причини, резистентності організму, лікування та тривалості перебігу патологічного процесу може ускладнюватися іншими формами (ендометрит — міометритом, периметритом чи параметритом). Про те, що при запаленні слизової оболонки матки (ендометрит) патологічний процес часто переходить на міометрій, свідчить порушення скорочувальної функції матки та патоморфологічні зміни в ній. Клінічно встановити точно, який шар матки уражений, як правило, дуже важко.

- Безпосередня причина післяродового метриту — це контамінація матки патогенними і умовно патогенними мікроорганізмами на фоні зниження загальної та місцевої неспецифічної резистентності організму.

СИМПТОМИ

При катарально-гнійному метриті спостерігають пригнічення тварин, погіршення апетиту, зниження молочної продуктивності, підвищення температури тіла. Під час лежання тварини виділяється гнійна маса зі слизом, на вульві та внутрішній поверхні кореня хвоста утворюються засохлі кірочки. Тварина часто стоїть згорбленою з піднятим хвостом. У разі інтенсивного запального процесу як вторинне явище можуть виникати атонія передшлунків, запалення молочної залози та інші ускладнення. Вагінальним дослідженням встановлюють: набряк та почервоніння (іноді з крововиливами) слизової піхви; у порожнині останньої — ексудат. Піхвова частина шийки матки набрякла, збільшена, канал шийки матки напіввідкритий. При ректальному дослідженні збільшена в об'ємі матка (як при 3—4-місячній вагітності) знаходиться у черевній порожнині. Стінки її тістоподібної консистенції, іноді відчувається флюктуація.

ДІАГНОЗ

Післяродовий катаральний ендометрит діагностувати важко, оскільки слизовий ексудат подібний до лохій. Такий процес перебігає непомітно і закінчується видужанням або ускладненням — катарально-гнійним метритом

ЛІКУВАННЯ

- При лікуванні головною метою є відновлення трофіки матки та її скорочувальної активності. На початку лікування для підвищення тонуусу матки рекомендується вводити міотропні препарати, до яких відноситься с утеротон (внутрішньом'язово 3 рази з інтервалом 24 години в дозі 10 мл.); з другого дня лікування – окситоцин щоденно протягом 4-5 діб. За наявності в яєчниках жовтого тіла – одноразово внутрішньом'язово один з простогландинвмісних препаратів (естрофан – 2 мл/гол.; дінолітик – 5 мл одноразово). Через те що запальні процеси в матці знижують її чутливість до міотропних препаратів, то їх рекомендується застосовувати на фоні естрогенів, які забезпечують активізацію енергетичних і пластичних процесів у матці, знижують активність окситоцина, що створює оптимальні умови для утеротонічної дії окситоцину та інших утеротонічних сполук. Як естрогенні препарати використовують 1-2% масляний розчин синестролу відповідно в дозах 4-5 мл і 2-2,5 мл або 0,1% розчин естрадіолу дипропіонату 2,5-3,0 мл. Препарати вводять внутрішньом'язово 1-2 рази з інтервалом 24 год.

-
- Для нормалізації обмінних процесів застосовують внутрішньовенно протягом 2-3-х днів один з наступних препаратів: глюконат кальцію, 40% розчин глюкози – 400 мл, 10% розчин кальцію хлориду – 200 мл. Вітамінні препарати – тривіт (2-5 мл підшкірно або внутрішньом'язово впродовж 7 днів), тетравіт (5 мл підшкірно або внутрішньом'язово 1 раз/7 днів). Як метод патогенетичної терапії застосовують надплевральну новокаїнову блокаду за В.В. Мосіним (0,5% розчин новокаїну в дозі 0,5 мл/кг ваги), що дозволяє скоротити термін лікування, знизити медикаментозне навантаження на організм тварини та відсоток ускладнень у вигляді прихованих ендометритів. Внутрішньоматково вводять корові у кінці стадії збудження статевого циклу 20-30 мл рідкого лікарського препарату антимікробної дії. Перевагу надають препаратам, які виготовлені у вигляді емульсії або суспензії на жировій основі: емульсія йодвісмутсульфаміду, 5% суспензія трициліну на олії. До таких препаратів відносяться внутрішньоматкові таблетки – метрициклін, гінобіотик, утракур, метромакс. Препарат обирають відповідно до чутливості мікроорганізмів у даному господарстві.

ПРОФІЛАКТИКА

- Профілактичне застосування внутрішньоматкових препаратів на основі йоду після оперативного відділення посліду дозволяє скоротити тривалість неплідності на 9-14 днів та підвищити запліднюваність корів на 3,2-10,3%.
- На практичному досвіді доведено, що внутрішньом'язове введення препаратів 15% амоксициліну в дозі 50 мл новотільним коровам з підвищеною температурою тіла 3 дні поспіль, призводить до їх швидкого одужання. Відомий позитивний досвід введення ін'єкційних антибіотиків (Амоксан-150) безпосередньо в порожнину матки в період гострого перебігу метриту (антибіотик вводився в дозі 50 мл через канал шийки). Також застосовують розчин порошку окситетрацикліну та генціанвіолету шляхом введення в порожнину матки.

ПРОФІЛАКТИКА

- З метою профілактики прихованого метриту у корів необхідно звернути увагу на усунення дисбалансу поживних речовин і енергії при підготовці до пологів і протягом всього післяродового періоду та високу рухову активність тварин у ці періоди. Також після оперативного відокремлення посліду не варто вводити у порожнину матки водні розчини антимікробних засобів, які осаджують і руйнують мукополісахариди.

-
- В зв'язку з тим, що серед післяродових ускладнень 40–60% припадає на запальні процеси, необхідно дотримуватись належних санітарно-гігієнічних умов утримання з метою запобігання можливій мікробній контамінації статевих органів під час пологів і в післяродовому періоді. Для цього потрібно систематично проводити дезінфекцію, забезпечувати належний повітрообмін при збереженні оптимальних параметрів температури, вологості і швидкості руху повітря в приміщенні.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

